

GYÓGYSZERÉSZEK KÖZEGÉSZSÉGÜGYI TEVÉKENYSÉGE PEST MEGYÉBEN

DR. KÁDÁR TIBOR

Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete Elnökségének tájékoztató jelentése, amelyet 1962 decemberében terjesztett a Központi Vezetőség elé a következő feladatokat, újabb munkaterületeket állította a gyógyszerészek elé:

„A szocialista egészségügyi ellátás számos más, nagyon lényeges feladattal is elláthatja a gyógyszerésztárból dolgozó gyógyszerészeket. A mainál lényegesebben bővíthetne a gyógyszerész egészségügyi felvilágosító feladatköre. Közegészségügyi ismereteik birtokában, részben a Vöröskeresztben végzett szélesebb körű tevékenységükkel jelentősen segíthetnék — a körzeti orvossal együttműködve — a falu egészségügyi kultúrájának emelését.

Komoly feladata lehetne a gyógyszerészek, hogy ha ellenőrzése alá kerülne körzetének gyógyszer- és mérégkészlete, legyen az akár gondozó-intézetben, vagy termelőszövetkezetben, beleértve a különböző mérgező hatású növényvédőszerkezt is.”

A SZOT Titkárságának 1964. februári határozata megállapította, hogy „a mezőgazdaságban az állandóan növekvő mennyiségű vegyszer felhasználásával egyidejűleg fokozni kell a megelőző egészségügyi intézkedéseket a dolgozók körében”.

A Minisztertanács 1964. decemberi határozatában szükségesnek nyilvánította, hogy a mezőgazdaságban használatos mérgező vegyszerek szakszerű kezelésének elősegítése érdekében a gyógyszerészek czirányú tevékenységét igénybe vegyék.

A Pest megyei gyógyszerészek a Megyei Tanács Egészségügyi Osztálya és a Szakszervezet Megyei Bizottság felhívására — az Egészségügyi Minisztérium által jóváhagyott és támogatott szervezési kísérlet keretében — hozzá fogtak ezen program megvalósításához. A szervezési kísérlet hivatalosan 1964. augusztus 1-vel a járási, városi főgyógyászok, illetve szeptember 1-vel a körzeti mérgefelügyelő gyógyszerészek munkábaállítással vette kezdetét.

Fő célkitűzések a következők voltak:

1. A járás (város) gyógyszerellátásának fejlesztése.
2. A gyógyszerésztárból kívüli gyógyszerkészletek raktározásának, kezelésének, nyilvántartásának ellenőrzése, illetve mérégkészletek ellenőrzésének szervezésében való közreműködés.
3. A járás (város) gyógyszerfogyasztási adatainak elemzése és értékelése.
4. A gyógyszerészek és gyógyszerésztári dolgozók fokozottabb bekapcsolása egyes egészségügyi feladatok (pl. egészségügyi felvilágosítás) végrehajtásába, társadalmi tevékenységük kiszélesítése.
5. Az orvosok és gyógyszerészek rendszeres munkakapcsolatának kiépítése.

A részletes feladatokat a főgyógyászok részletes ideiglenes működési szabályzata, illetve az egészségügyi osztály folyamatosan kiadott utasításai határozták meg.

Az elmúlt 10 hónap munkájának eredményét néhány kiragadott példával szeretném szemléltetni:

A megye valamennyi egészségügyi intézményében, egységében (388) felülvizsgálták a gyógyszerkészletek raktározását, kezelését. Több mint 30 000 Ft. értékű lejárt, forgalomból kivont, törzskönyvből törölt gyógyszert selejtezték ki, adtak hasznos tanácsokat a gyógyszerforgalmazáshoz, a gyógyszerkészletek helyes kezeléséhez.

42 körzeti mérgefelügyelő gyógyszerész a múlt évben 294 mezőgazdasági, 188 kereskedelmi, 139 ipari üzemből, vállalatnál felmérte a mérgek kezelésének, raktározásának körülményeit. Néhány megállapítás: 222 raktár 56% nem megfelelő, közülük

94 raktár rosszul zárható,

89 raktár padozata földes,

61 raktár nyirkos, nedves

131 raktárost (59%) szakképzetlennek találtak.

A vácegresi Kossuth Tsz.-ben 800 kg HCH-t szabadban tároltak, a ceglédi Alkotmány Tsz.-ben egy régi baromfiólat használtak raktárként, a nagykovácsi Vörös Hajnal Tsz.-ben a mérgező növényvédőszerkezt egy rosszul zárható kamrában, magánháznál tárolták stb. Az ellenőrzések során feltárt hiányosságok kijavítására az egészségügyi csoportok határozatokat hoztak, a mérgefelügyelők szakmai tanácsokat adtak. Különösen jelentős eredmények születtek a termelőszövetkezetek állami gazdaságok területén. Általában megállapítható hogy a hiányosságok 50%-át kijavították. Pl. a dabasi járásban 4, a budai járásban 3 új raktárt építettek. 10 tanfolyamon, 40—50 óras tematika alapján 284 raktárkezelőt képeztünk ki, közülük 214-en sikeresen levizsgáltak.

A gyógyszerészek ezen tevékenységét a Megyei KÖJÁL és a Megyei Gyógyszerésztári Központ hatékonyan támogatják, a MÉDOSZ Megyei Bizottsága ugyancsak kidolgozta a munka hatékonyságát növelő együttműködés módszereit. Elismerő dicséretben méltányolta a gyógyszerészek eddigi tevékenységét.

A Vöröskereszt és a TIT megyei szerveinek közreműködésével széles területen bontakozik ki a gyógyszerészek egészségügyi felvilágosító munkája. Valamennyi gyógyszerésztári terjeszti az egészségügyi felvilágosítás röplapjait, plakátjait, figyelemreméltó az olcsó egészségügyi felvilágosító könyvecskék forgalomba hozásával elért eredmény. Célul tűztük ki, hogy a felült gyógyszerhez javasoljuk a megfelelő egészségügyi felvilágosító irodalmat. Most szervezük meg a központi könyvellátást, a gyógyszerésztári a gyógyszerrel együtt szállítja ki a gyógyszerésztárakba a kért irodalmat. A mérgefelügyelő gyógyszerészek nagy számú előadást tartottak növényvédőszerkeztől, előbb az egészségügyi dolgozóknak, majd a lakosság részére, sok helyen kapcsolódva különböző más témájú vöröskeresztes tanfolyamokhoz. Sok gyógyszerész tart a tisztasági mozgalom aktivistái

részére tanfolyamot az év folyamán, megyszerte felkészítik a pedagógusokat, hogy az iskolai-politechnikai oktatás keretében a mérgező növényvédőszerrel kapcsolatos óvórendszabályokról tájékoztassák az ifjúságot. Pl. a ráckevei járásban a második félévben 80 egészségügyi tárgyú TIT előadást terveznek.

A járási főgyógyszerészek a lakosság helyi gyógyszerellátása érdekében segítik a kézi gyógyszer-tárak működését. A megye 70 kézi gyógyszer-tárát kezelő körzeti orvosa a múlt évben 60%-kal fokozta tevékenységét. Hét csatolt község gyógyszerellátását a receptek összegyűjtésével, elkészítésével, majd visszajuttatásával gyógyszer-tári asszisztensek biztosítják.

A járási főgyógyszerészek foglalkoznak a gyógyszer-tárak ügyes-bajos dolgaival, a gyógyszerészek élet- és munkakörülményeinek javításával, szakmai munkájuk segítségével. Feladatkörükbe tartozik a gyógyszer-tárak nyitvatartási idejének szabályozása, a munkaszervezés segítése. Szoros kapcsolatot építettek ki az orvosokkal, a gyógyszerismerető gyógyszerészek segítségével rendszeresen tájékoztatást adnak a gyógyszerellátás helyzetéről, ezirányban — a gyógyszerek hatásmechanizmusának fokozottabb megismerése érdekében tovább képezik magukat.

Negyedévenként elemzik a járás gyógyszer-felhasználásának adatait a vényeken keresztül, segítséget nyújtanak a gyógyszer-pazarlás, a poli-pragmázia elleni harchoz. Szervezik az egészségügyi felvilágosító munkát, együttműködnek a különböző tanácsi, társadalmi szervezetekkel.

A Megyei Gyógyszer-tári Központ szakfelügyelői, gyógyszer-gazdálkodói, területi felosztás alapján — hasonlóan a budapesti módszerhez — segítik, ellenőrzik a gyógyszerészek tevékenységét. A főgyógyszerészek, mérgefelügyelőkön kívül is egyre több gyógyszerész kapcsolódik a szélesebb-körüli egészségügyi tevékenységbe. Szeretnénk azon célunkat megvalósítani, hogy minden gyógyszer-tár-vezető körzetének — az ott levő gyógyszer-táron kívüli gyógyszereknek, mérgeknek felelős gazdája, szakértője legyen, egyre nagyobb segítséget adjon a gyógyszerek, mérgek hatástanának, toxikológiájának ismeretében, a tömegek egészség-

ügyi felvilágosításához, a közegészségügyi helyzet állandó javításához.

Az Egészségügyi Minisztérium Kollégiuma 1965 januárjában a Pest megyei kezdeményezést úgy értékelte, mely „alkalmasnak látszik arra, hogy általános bevezetést nyerjen”

РЕЗЮМЕ

Отвечая на призывы Отдела здравоохранения при ИК областного Совета Фармацевты области Пещт — в рамках организационного эксперимента утвержденного Министерством Здравоохранения — в августе 1964 года приступили к контролю хранения, использования внеаптечных запасов фармацевтических препаратов и ядовитых, биологически активных веществ, использованных в сельском хозяйстве, в промышленности, в торговле и обращения с ними и организовали службу профессиональных консультаций. В рамках широкой просветительной работы в области здравоохранения они обучают обслуживающих складов яда, работников здравоохранения, сельского хозяйства и торговли, при содействии педагогов ознакомливают молодежь с правильным обращением с ядовитыми веществами, правилами безопасности методами первой помощи. Применением новых методов улучшают снабжение населения медикаментами, объективные и субъективные условия доставки фармацевтических препаратов.

ZUSAMMENFASSUNG

Auf die Anregung der Abteilung für Gesundheitswesen des Magistrats wurde im Komitat Pest durch die Apotheker eine laufende fachliche Kontrolle der außerhalb der Apotheken befindlichen Arzneivorräte, sowie der in der Landwirtschaft, Industrie und dem Handel verwendeten Giftstoffe, bioaktiver Substanzen in Angriff genommen und gleichzeitig auch eine fachliche Beratungsdienst verwirklicht. Die Aufsicht betrifft die Lagerung, Handhabung und Verwendung der Giftstoffe. Im Rahmen einer ausgedehnten gesundheitlichen aufklärenden Arbeit werden Lagerverwalter für Giftstoffe ausgebildet und die entsprechenden Massnahmen in der Behandlung der Gifte, sowie die Kenntnisse der ersten Hilfe werden besonders unter jungen Werkträgern der Landwirtschaft, des Handels und des Gesundheitswesens verbreitet.

Die Arzneiversorgung der Bevölkerung, deren persönliche und sachliche Bedingungen werden durch die Anwendung neuer Methoden verbessert.

(Pestmegyei Tanács V B Egészségügyi Osztálya
Budapest, V, Városház utca)

Érkezett: 1965. V. 24.

GYÓGYSZEREK STERIL ÉS ASZEPTIKUS ELKÉSZÍTÉSE GYÓGYSZERTÁRAKBAN

G. Petrus Öst. Ap. Ztg. 18. 528 (1964)

Nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott fenti címen az 1964 szeptemberében Amsterdamban rendezett „Steril készítmények” című szimpozion alkalmából G. Petrus bécsi gyógyszerész.

A sterilen elkészítendő gyógyszerekről beszélve értelem szerűen ide kell sorolni az aszeptikus eljárást is. Ebben az esetben is arra kell törekednünk, hogy lehetőleg csíramentes készítményt juttassunk a beteghez. Noha az eljárás folyamán bizonyos mértékű kontamináció lehetősége nem zárható teljesen ki, annak valószínűsége az aszepszis szabályainak szigorú betartása mellett nem túlságosan nagy.

Annak ellenére, hogy a gyógyszerkészítés fejlődése, illetőleg átalakulása folytán a steril gyógyszerek és készszerke előállítására nagyrészt kikerült a nyilvános gyógyszer-tárak és így a gyógyszerész munkaköréből, mégis kell, hogy az utóbbi a vele kapcsolatos eljárás kis-

technikáját ismerje. Szakemberek ismételt hangoztatják, hogy túlhevített gőzben való sterilizéskor a hőfok és az időtartam kölcsönös viszonya a döntő, és a kettő közül csupán az egyik tényezőnek figyelembe vétele helytelen volna. A tára mellett dolgozó gyógyszerésznek ma már rendelkezésére állnak megfelelő készülékek és berendezések, melyek segítségével a gyógyszerek steril vagy aszeptikus elkészítése kielégítően megoldható. Nehézséget leginkább a megfelelő hely hiánya és főként a rendelkezésre álló idő rövidsége okoz. Ebben a tekintetben a kórházi gyógyszerész előnyösebb helyzetben van, ami érthető és szükséges is, hiszen az ő munkakörében lényegesen gyakrabban és főleg nagyobb tételekben kerül sor aszeptikus és steril gyógyszerek, infúziós és injekciós oldatok előállítására.

Foglalkozott még az előadó a tartósítás kérdésével is, aminek különösen az aszeptikusan készült gyógyszerek esetében van jelentősége és a továbbiakban számos gyakorlati eljárást ismertetett az idevágó problémakörből.

R. B.